

Mededelingen

Historische vereniging voor de IJsseldelta Jan van Arkel

MEDEDELINGEN BESTUUR HV JvA 18 december 2021

Geachte leden,

Hierbij ontvangt u een nieuwe aflevering van de Mededelingen van het bestuur van de Historische Vereniging voor de IJsseldelta 'Jan van Arkel'.

In het bijzonder vragen wij uw aandacht voor drie punten: ten eerste het vertrek van Neel Wijshake uit ons bestuur wegens haar nieuwe baan bij Stadsarchief Kampen. Ten tweede de zoektocht naar een nieuw bestuurslid dat daarvan het gevolg is. En tenslotte het In Memoriam van Jaap Faber (1936-2021), oud-studentenpastor in Kampen. Faber was een zeer trouw lid van onze vereniging en bezoeker van onze bijeenkomsten. Hij overleed op 3 december aan de gevolgen van corona. Dit was te kort voordat het Historisch Tijdschrift naar de drukker ging om een artikel over hem daarin mee te kunnen nemen. Het volgende nummer verschijnt pas in maart, dus de redactie vroeg of een In Memoriam voor Faber ter vervanging in de Mededelingen mee zou mogen. Het bestuur honoreerde dit verzoek graag.

Al met al zijn drie prominente Kampenaren niet alleen de stad, maar ook onze vereniging ontvallen: Johann van den Noort, André Piederiet en Jaap Faber. Het zijn barre tijden, we kijken uit naar betere volgend jaar.

Wij wensen u allen goede Kerstdagen en een gezond 2022 toe.

Bestuur Historische Vereniging voor de IJsseldelta 'Jan van Arkel'

Herman Broers (vz.), Cor Scheurwater, John Wezenberg, Neel Wijshake en André Westendorp

PS: mocht u vragen, opmerkingen of eventuele nieuwe mededelingen hebben, neem dan contact op met het bestuur via info@hvjanvanarkel.nl.

Neel Wijshake uit bestuur wegens baan Stadsarchief

Wegens het accepteren van een betrekking bij het Stadsarchief Kampen per 1 januari, zal Neel Wijshake-Emmerik haar functie als algemeen bestuurslid van HV JvA op die datum neerleggen. Neel blijft op werkgroep-niveau onverminderd actief, zoals momenteel op het gebied van genealogie en de voorbereidingen van het jubileumjaar 2023.

Met pijn in ons hart laten wij Neel gaan, haar inbreng in het bestuur was al in de interim-periode groot en instrumenteel op alle terreinen. Wij begrijpen zeer dat aanblijven als bestuurder bij JvA naast een baan bij het Stadsarchief tot moeilijke afwegingen kunnen leiden die we met elkaar niet moeten willen. Wij steunen als bestuur Neel zeer in haar

overgang naar het archief en we kijken uit naar voortgaande samenwerking. We danken haar voor haar energieke inzet voor de vereniging in deze moeilijke corona-periode. Uiteraard gaan we haar met elkaar nog op gepaste wijze uitluiden.

HV JvA zoekt een nieuw bestuurslid

Als gevolg van het vertrek van Neel Wijshake, zoekt HV JvA een nieuw algemeen bestuurslid. We beogen een nieuwe bestuurder bij de eerstvolgende ALV te kunnen voordragen, naar verwachting zal dit (corona-willende) zijn in april 2022. De periode tot dat moment kunnen we gebruiken voor oriëntatie en wellicht alvast meedraaien.

We zoeken een teamspeler die wil bijdragen aan de doelstellingen en met visie de vereniging wil dienen. Voor haar/hem wacht een of meer specifieke aandachtsgebieden binnen het bestuur die we in onderling overleg nader bepalen.

Waar we op dit moment behoefte aan hebben is een bestuurder met oog voor verjonging van onze doelgroep en hoe we jeugd meer bij geschiedenis en onze vereniging kunnen betrekken. Gezien de samenstelling van het bestuur, nodigen wij vrouwen van harte uit om te reageren. Belangstelling? Stuur een mail naar info@hvjanvanarkel.nl. Het bestuur tippen om iemand anders specifiek te (laten) benaderen, dat mag ook.

Historisch Tijdschrift verschijnt 18 december in hogere oplage

Tegelijk met deze Mededelingen verschijnt het *Historisch Tijdschrift* van december (HT 46-4). Het bestuur heeft wegens het stijgende ledental van de vereniging en het aanhoudende verkoopsucces van het blad besloten de oplage te verhogen van 700 naar 800 exemplaren. Ook het oktobernummer van het HT is alweer op.

In het decembernummer kijkt Kasper Haar naar het oude lokaalspoor Kampen-Hattem dat slechts van 1913 tot 1933 heeft gereden. Waarom kwam dat er eigenlijk, terwijl bijna niemand erop zat te wachten?

De gemeente kondigde onlangs onderzoek aan naar haar rol bij de verkoop van Joodse eigendommen tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Intussen reconstrueert WO2-kenner Laurens Hooisma de strijd om een woning 'op Zuid' die werd achtergelaten door het afgevoerde Joodse gezin Goudsmid. Wie kwam er te wonen en hoe ging dat?

Freddy Schinkel beschouwt zijn fotocollectie uit de jaren 1989-1999 en vertelt verhalen bij de beelden, op weg naar zijn boek en expositie over zijn veertigjarig jubileum als nieuwsfotograaf in 2022.

De Kamper Taalkringe brengt de Kamper geschiedenis dichterbij met een serie in dialect geschreven limericks van Jan Westerink, alias Bert Oosting. En we nemen afscheid van Johann van den Noort en André Piederiet, trouwe leden die onze vereniging vlak na elkaar ontvielen.

Lezingenaanbod voorjaar 2022 nog onzeker

Op het moment dat deze Mededelingen verschijnt, is het nog onzeker hoe het lezingenprogramma bij HV JvA er komend voorjaar gaat uitzien. Dit wegens de aanhoudende coronabeperkingen.

De lezingencommissie beschikt over een ruim en goed aanbod van beschikbare sprekers, evenals uitgestelde lezingen die alsnog geprogrammeerd kunnen worden, maar durft het vaststellen ervan op dit moment nog niet aan. Zodra er meer duidelijkheid gegeven kan worden, zal het bestuur de leden hierover informeren.

De lezing die doorging op 12 oktober (Eva Vriend) werd bezocht door bijna tweehonderd belangstellenden. De presentatie van Peter Sierksma's biografie over Pieter Kapenga werd via de livestream door 150 mensen gevolgd en daarna via youtube nog bijna duizend keer teruggekeken. Hoewel gepaard gaande met enige kinderziektes, vooral wat betreft geluid, mag dit als experiment geslaagd worden genoemd.

Wel of geen entreeprijs bij lezingen?

Er is onduidelijkheid ontstaan onder de leden over het wel of geen toegangsprijs vragen voor lezingen. Wanneer wordt er wel en wanneer wordt er niet een entreeprijs gerekend?

Welnu: lezingen die vallen binnen het reguliere aanbod van HV JvA, zijnde (oorspronkelijk) gepland op een tweede dinsdag in de maand (onze vaste lezingavond), zijn voor JvA-leden altijd gratis toegankelijk. Leden betalen hiervoor via het lidmaatschap. Bij extra lezingen en/of symposia, of lezingen samen met anderen waarin JvA participeert (zoals bijvoorbeeld de Stadskazernelezing), kan een entreeprijs worden gevraagd.

Dit redelijk heldere onderscheid werd als gevolg van de corona-maatregelen afgelopen jaar onhelder. Lezingen werden verplaatst, en geplande lezingen die werden georganiseerd vanuit de gezamenlijkheid van De Stadskazerne, werden uiteindelijk ontheven van entree, als geste van onze partners aan de 'lezingenhonger' van het publiek na zoveel maanden stilte. Wel diende voor alle lezingen gereserveerd te worden, ook als er geen entree werd gevraagd.

Wij begrijpen dat sommigen er geen touw meer aan vast konden knopen, waarvoor onze excuses. We kunnen niet beloven deze onhelderheid direct weg te nemen, er zijn nog enkele verplaatste lezingen te verwachten waarvoor (veel) kaarten met een entreeprijs zijn verkocht. Let derhalve goed op de aankondiging zelf: we melden het er expliciet bij. Noodzaak tot reserveren vooraf zal wegens coronabeleid nog wel even blijven.

Expositie en boekpresentatie Freddy Schinkel naar juni

De boekpresentatie en expositie in de Stadskazerne van het fotoproject 'Freddy 40', over Freddy Schinkel als nieuwsfotograaf, wordt verplaatst naar de periode juni-september 2022.

Deze was aanvankelijk gepland voor maart-april. Nadere informatie, ook betreffende inschrijven op een exemplaar van het boek, dat door HV Jan van Arkel wordt uitgegeven, volgt in het voorjaar.

Vernieuwde statuten ondertekend

De vernieuwde statuten van onze vereniging, goedgekeurd door de algemene ledenvergadering in twee etappes (26 oktober en 2 november 2021), zijn nu definitief. Namens het nieuwe bestuur tekende vicevoorzitter Cor Scheurwater, die het vernieuwingsproces van de statuten in haar geheel begeleidde, op 10 december de officiële stukken bij de notaris. Waarvan akte!

In Memoriam: Jaap Faber (1936-2021)

door Herman Broers

Kort nadat ik – bij verstek wegens overlijden van mijn moeder twee dagen daarvoor – op 26 oktober tot voorzitter van HV 'Jan van Arkel' werd benoemd, ontving ik een kaartje. Voorop een afbeelding van Henk Helmantels *Stilleven met gele kan en appels* uit 1989, binnenin een handgeschreven, hartverwarmend tekstje. Het kwam van Jaap Faber, vriend en mede-Fries in Kampen. Hij had mij gemist bij de algemene ledenvergadering en had, na het horen van de reden van mijn afwezigheid, zijn pastorale inborst niet kunnen onderdrukken. Hij schreef: *'Beste Herman, ik reik je via dit briefje stil de hand. Helmantel doet dat ook op het grote schilderij dat hier klein is afgebeeld: hij schildert de stilte.'* Het is Jaap Faber ten voeten uit.

Jacob Faber werd als kapperszoon geboren in Oenkerk, in de Friese Wouden, in 1936. Het is in deze streek dat ik in 1970 ook ter wereld kwam. Beiden ontwikkelden wij een passie voor Kampen en voor het woord, zij het dat het Woord van Jaap een stuk religieuzer is aangesneden dan het mijne als historisch auteur. Dat gaf helemaal niks, bij Jaap kon dat. Wij herkenden onze aangeboren streek-eigen trekken en vonden hierin, ondanks het leeftijdsverschil, een bijzondere vriendschap. Ons bond het Fries en het Nederlands, een passie voor verhalen, cultuur en geschiedenis. Het bezoeken van de lezingen van HV Jan van Arkel, waar we soms naast elkaar zaten. Tenslotte wisten we van elkaar dat we deel hadden uitgemaakt van die verdwenen studentenstad die Kampen nu is, en deelden we verhalen

daaruit die ons vanuit totaal verschillende perspectieven samenbonden.

Jaap Faber had Canadees moeten worden. In 1951, hij was 14 jaar, emigreerden zijn ouders met de kinderen naar Canada. Maar nog in Nederland was Jaap verliefd geworden op Sijke Hofstra (1935-2016). Het bloed kruipt waar het niet gaan kan, en drie jaar later zat Jaap weer op de boot, terug naar Sijke. Ze trouwden en na toch nog enkele jaren in Canada samen, kozen ze alsnog voor een toekomst in Nederland. Ze waren stapeldol op elkaar en kregen drie kinderen: Selma, Karen en Auke. Jaap behield een sterke band met Canada, zijn gehele familie was er achtergebleven. Noodgedwongen volgden zij Jaaps afscheidsdienst in de Burgwalkerk op 9 december – zijn Burgwalkerk – via een livestream.

Jaap diende na zijn studie theologie aan de VU de gereformeerde kerk als predikant in Pembroke (Canada) vanaf 1963, Nigtevecht (1968), Rijswijk (1970) en Kampen (1975). In deze stad schoot Faber wortel, hij was hier 23 jaar studentenpredikant aan de theologische universiteit (Oudestraat). Sinds 1979 woonde hij met Sijke aan de De La Sablonièrekade. Daar bezocht ik Jaap Faber voor het eerst in 2008.

Ik interviewde hem over zijn pastoraat in die kleine maar levendige studentenstad in de jaren zeventig, tachtig en negentig voor mijn boek *Blauw Haar* (2010). Jaap kon er schitterend over vertellen en bijzonder rake constatering doen, met eruditie, relativiseringsvermogen en humor. Feit was namelijk dat de meeste studenten in Kampen – althans de HBO'ers, zoals ik, die met die academies meekwamen – niet zoveel op hadden met dat pastoraat. Jaap: 'Ik herinner mij een van de eerste open dagen die wij organiseerden en ik een eerstejaars academiestudent vroeg hoe wij hen het beste zouden kunnen benaderen. Die student zei: "Ons met rust laten."'

Toch wist Jaap van het pastoraat dat hij in academiestad Kampen runde een succes te maken, na 1982 samen met de veel jongere Dineke Havinga. Het kreeg landelijke bekendheid wegens de vernieuwende initiatieven die het nam op allerlei terreinen. Initiatieven om in de snel veranderende wereld van de jaren tachtig relevant te blijven voor studerende jongeren, en hen bij de kerk te betrekken waar ze nou net even met de rug naartoe stonden.

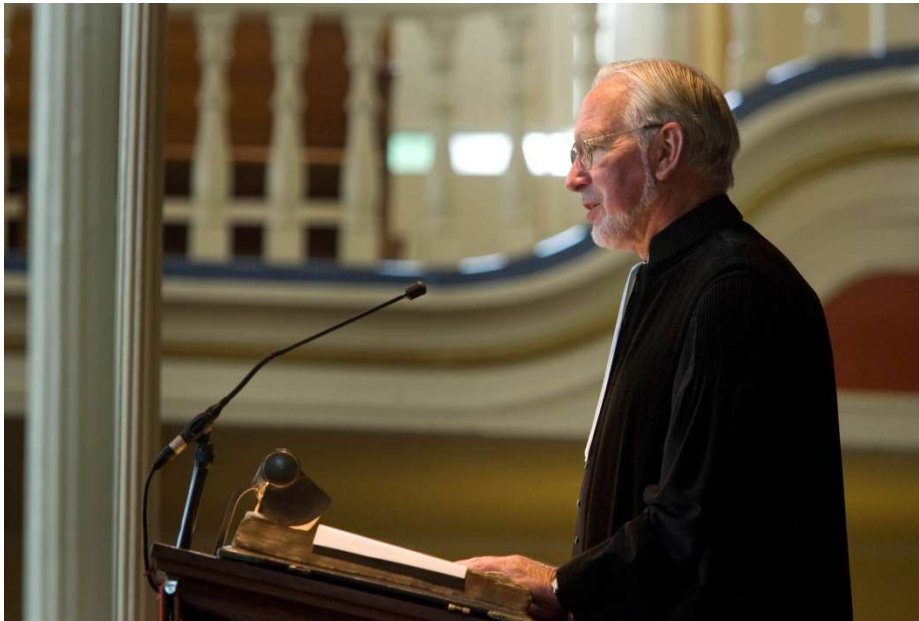
Studerend Kampen kon zo goed met Jaap Faber uit de voeten dankzij die bijzondere karaktereigenschappen die hij als zacht mens van nature in overvloed bezat. Voorganger ds. Lex Boot vatte ze in de Burgwalkerk op 9 december mooi samen als 'aandacht zonder oordeel'. Jaap Faber kon luisteren, een capaciteit die in de wereld van nu zo nodig wordt gemist. Of zoals Jaaps zoon Auke het zei: 'Mijn vader had een bijzonder vak, en wat was hij een vakman.'

Jaap Faber zag zijn positie als predikant niet als een baan, het was zijn levensfilosofie. Hij bekeek de wereld vanuit een diep liggend gevoel van levensvreugde dat hij ontleende aan zijn persoonlijk geloof. Jaap 'woonde in het Woord', aldus dominee Boot, en dat klopte. Op 4 december 2016 overleed Jaaps vrouw Sijke aan de gevolgen van kanker, op 81-jarige leeftijd. Hij verloor die dag de liefde van zijn leven. 'Het is stil geworden in huis', zei hij daar zelf over. Jaap Faber was een bescheiden mens, hij bleef vreugdevol en optimistisch. Hij gaf iedereen een kans, als een pastor van nature tot aan zijn laatste dag.

In zijn kenmerkende handschrift staat er in zijn condolerende ‘Helmantel’-briefje aan mij: *‘Wat jou nu overkomt, is een universeel gebeuren, maar altijd raakt het de enkeling. Een mens die groot was in je leven (...) is er niet meer. Ik hoop dat je dankbaar en blij zal zijn als je aan haar denkt.’*

Korter dan een maand later kreeg Jaap Faber corona. Hij was er niet tegen bestand, ondanks zijn vaccinaties. Hij overleed na ruim een week, 85 jaar oud.

‘Ik reik je via dit briefje stil de hand.’ Langs deze weg schud ik die ten afscheid, Jaap. *Rêst sêft, bêste freon.*

Jaap Faber, prekend in de Burgwalkerk, 2008. (foto: Freddy Schinkel)

Bestuur:

voorzitter	Herman Broers
secretaris	André Westendorp
penningmeester	John Wezenberg
vicevoorzitter	Cor Scheurwater
algemeen lid	Neel Wijshake – Emmerik

website	http://www.hvjanvanarkel.nl
e-mail	info@hvjanvanarkel.nl